

Ennallistamissuunnitelman valmisteluhankkeen teemaryhmä 4 (maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat, Artiklat 10 ja 11), 6. kokous

Kokousmuistio

Aika: 2.4.2025 klo 12.30-15.30

Paikka: Mariankatu 9 (kokoushuone Loppupeli) ja Teams

Osallistujat: Tuuli Orasmaa, MMM (pj)
Petri Ahlroth, YM (varapj)
Martina Reinikainen, YM
Anna Schulman, MMM
Eero Pehkonen, MMM
Riikka Knaapi, MMM
Heini Lehtosalo, MMM
Johanna Vanhatalo, MMM
Marjaana Toivonen, Suomen ympäristökeskus (varajäsen)
Terho Hyvönen, Luonnonvarakeskus
Åke Möller, Ruokavirasto
Johanna Helkimo, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö (varajäsen)
Leena Lehtomaa, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Elina Sorvali, Hämeen ELY-keskus (varajäsen)
Holtti Hakonen, Suomen riistakeskus (varajäsen)
Sari Himanen, Luonnonvarakeskus (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:30. Todettiin osallistujat.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja oli lähetetty ryhmälle etukäteen ja se hyväksyttiin.

3. Ohjausryhmän reunaehdot ennallistamissuunnitelman laatimiseen

Puheenjohtaja esitteli ennallistamissuunnitelman valmistelun ohjausryhmän laatimat ja maaliskuussa hyväksymät reunaehdot ennallistamissuunnitelman laatimiseen. Nämä pyrkivät ohjaamaan kokonaisuuden valmistelua. Keskustelussa tuotiin esiin, että reunaehdot ovat kokonaisuutena oikeansuuntaiset, korostavat oikeudenmukaisia ratkaisuja ja pyrkivät huomioimaan laajasti yhteiskunnalliset tavoitteet. Todettiin, että mikäli havaitaan ennallistamisasetuksen tekstin ja ohjausryhmän reunaehtoien välillä ristiriitaa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä eli ennallistamisasetusta virkavalmistelutyössä. Lisäksi tuotiin esiin, että asetustekstin tulkinta ei ole täysin yksiselitteistä, joten vaihtelua tulkinnassa voi esiintyä niin jäsenmaiden välillä kuin kansallisten valmistelijoiden välillä. Tähän on siten kiinnitettävä huomiota.

4. EU-lomake ennallistamissuunnitelmalle

Puheenjohtaja esitteli alustavan luonnoksen formaatista, jolle kansallinen ennallistamissuunnitelma kootaan sekä taustadokumentit, jotka on hyväksytty komiteassa maaliskuussa. Lomakkeeseen tehdään vielä teknisiä korjauksia, joten se ei ole lopullinen versio. Lomakkeella on kolme osaa: A-osa yleistiedot, B-osa

sisältöartiklat ja C-osa toimenpiteet. A-osa sisältää muun muassa tiedot keskeisistä politiikkakytkennöistä, rahoitustarpeista, kytkennästä CAP-suunnitelmaan ja ennallistamistoimille haitallisten tukien kuvauksen. B-osassa teemaryhmän työtä ovat erityisesti pölyttäjiä tukevien toimenpiteiden pinta-alatavoitteet ja toimenpiteiden kohdentuminen sekä maatalousympäristöille valitut indikaattorit sekä turvemaiden pinta-alatavoitteet, kohdennus ja valinnaisena päästövähennysvaikutukset. Valittuja kansallisia toimenpiteitä ei listata erillisinä kunkin artiklan alle vaan ne listataan C-osaan kokonaisuutena ja tuoden kootusti esiin kunkin kytkennät artikloihin. Toimenpide voi olla myös kokoelma toimia. Kustakin kirjataan mm. toimenpiteen nimi, kohde-ekosysteemi, toimenpidekoodi ja lyhyt kuvaus.

Keskustelussa todettiin valmistelutyön koordinointi eri teemaryhmien välillä hyvin tärkeäksi koska toimenpiteet kootaan suunnitelmaan yhteisesti. Etenkin ennallistamissuunnitelman valmistelun projektiryhmä toteuttaa tätä koordinointia. Tuotiin myös esiin, että vaikka kaikkia tietoja ei tarvitse täyttää toimenpidekohtaisesti, tarvitaan tarkemmat tiedot muun muassa kokonaiskustannuksen määrittämiseen. Lisäksi kommentoitiin, että lomakkeen rakenne on hyvä, koska yksi toimenpide voi edistää montaa tavoitetta. Lomakkeen lisäksi kansallista päätöksentekoa varten tarvitaan riittävä taustadokumentointi, jossa kuvataan tausta ja perustelut toimenpiteiden valinnalle. Ennallistamissuunnitelma lähetetään komissiolle kommentteille, joten tätäkin vaihetta varten riittävä taustadokumentointi on tärkeää. Hyväksyttyä suunnitelmaa tullaan päivittämään asetuksen mukaan kymmenen vuoden välein ja dokumentointi tärkeää historiatiedon saatavuuden varmistamiseksi. Soveltuvien dokumentointitapa on tärkeää keskustella ennallistamissuunnitelman valmistelun projektiryhmässä, koska se koskettaa kaikkia teemaryhmiä.

5. Ehdotuksia toimenpiteiksi indikaattoreiden tason kasvattamiseksi

Anna Schulman ja Eero Pehkonen MMM:stä alustivat maatalousympäristöjen indikaattorien tason kasvattamisen mahdollisuuksista ja mahdollisista toimenpiteistä, jotka vaikuttaisivat maisemapiirre- ja niittyperhosindikaattoreihin sekä lintuindeksiin. Alustus toimi keskustelun pohjana.

Keskusteltiin kunkin indikaattorin ominaisuuksista ja mahdollisuuksista havaita toimenpiteiden vaikutus indikaattorin tasossa. Maisemapiirreindikaattorin LUCAS-seuranta on haastava, koska vaikka maisemapiirteitä lisättäisiin jossain päin Suomea, ne eivät välttämättä osu LUCAS-seurantapisteille, jolloin tulos ei näy indikaattorissa. Todettiin, että jos maisemapiirteestä on kuitenkin hyötyä muille indikaattoreille, on hyvä tehdä toimia riippumatta siitä, näkyvätkö ne varmasti LUCAS-aineistossa. Yhteenvetona todettiin, että koontitapa taustaperusteluineen antaa hyvän koosteen ja pohjan aiheen jatkotyöstölle ja suunnitelman konkretisoinnille. Tärkeää on kuvata, millaisia toimia halutaan toteuttaa maatalousmaalla sekä sen ulkopuolella sekä ohjaustoimia, joita aiotaan tehdä, jotta toimet tulevat toteutettua. Keskustelu auttoi hahmottamaan, millä yksityiskohtaisuuden tasolla toimia suunnitelmassa kuvataan. Kustakin mahdollisesta toimenpiteestä on koottu typologiakoodi, nykytila ja muutostarve sekä millaisin ohjauskeinoin toimenpidettä tuetaan. Ryhmän on edelleen hyvä miettiä, onko jaottelu looginen ja antaa palautetta, mitä erityisesti näistä toimenpiteistä tulisi edistää.

6. Ehdotuksia pölyttäjätoimiksi

Varapuheenjohtaja teki työehdotuksen perustaa pölyttäjätoimien tarkempaan valmistelutyöhön valmisteluryhmä. Ryhmä kokoaisi pölyttäjäasiantuntemusta yhteen ja valmistelisi aineistoa, joka tuodaan teemaryhmän käsiteltäväksi vastaavalla tavalla kuin indikaattorityössä. Ehdotus sai kannatusta ja päätettiin, että sihteerit kokoavat valmisteluryhmän työhön halukkaista. Lisäksi nähtiin, että toimenpiteiden rajaus voi tuoda haasteita koska pölyttäjien elinympäristöjä on paljon muuallakin kuin maatalousympäristöissä. Ehdotettiin, että selvitetään myös muiden teemaryhmien edustajien mahdollisuuksia osallistua pölyttäjätoimien valmistelutyöhön. Täydentävää asiantuntemusta haetaan myös tarpeen mukaan mm. Sykeestä, Lukesta ja Luomuksesta.

7. Muut asiat

Tiedotettiin 6.5.2025 klo 9–11.30 järjestettävästä sidosryhmäwebinaarista ”Mitä EU:n ennallistamisasetus tarkoittaa maatalousympäristössä?”, joka on suurin osallistamisponnistuksemme keväällä sidosryhmien näkemysten kokoamiseen. Lisäksi toteutetaan mahdollinen Otakantaa-kysely samalla viikolla. Webinaarista on hyvä viestiä ja jakaa kutsua omissa verkostoissa. Ehdotettiin mahdollista läsnäkokousta yhteisellä omakustanteisella lounaalla kaikille paikan päälle pääseville 14.5. klo 9-12. Ryhmäläisten läsnäosallistumismahdollisuutta selvitetään lähempänä sähköpostitse.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 23.4.2025 klo 9-12 turvemaateemalla. Ryhmälle on lähetetty myös kokouskutsu ylimääräiseen kokoukseen 29.4., jossa käsitellään todennäköisesti edelleen turvemaateemaa.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:42.